1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

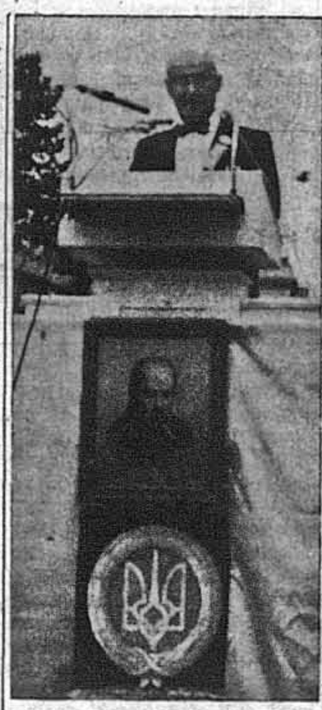
РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-8337

РІК LXX. Ч. 181. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 24, 1963 No. 181. VOL. LXX.

У ВАШИНГТОНІ ВІДБУЛИСЯ ВЕЛИКІ ВРОЧИСТОСТІ ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ

Президент і Уряд ЗДА дякують і ґратулюють українцям за пам'ятник, який „пригадуватиме всім великого поета, патріота і борця за волю". Схвалення закону про будову пам'ятника було визнанням України, як незалежної нації — твердить б. конґресмен Бентлі, проєктодавець закону в Конґресі. Український національний гимн був уперше виконаний разом з американським офіціяльною оркестрою в столиці. Понад 2,000 осіб взяло участь у небуденних врочистостях, що заповідають найбільшу маніфестацію під час відкриття пам'ятника в травні 1964 року.

Вашингтон. — Представники Уряду і Конґресу ЗДА та понад 2,000 осіб з багатьох міст і місцевостей ЗДА і Канади взяли участь у величавих врочистостях, що відбулися тут у столиці ЗДА, у зв'язку з дедикацією площі під будову пам'ятника Тарасові Шевченкові минулої суботи, 21-го вересня 1963, заповідаючи цим найбільшу маніфестацію - врочистість, якої можна очікувати під час відкриття пам'ятника, що має відбутися з кінцем травня в наступному, 1964-му році, в 150-річчя народження Шевченка.

Промовляє голова Комітету Пам'ятника Шевченкові проф. д-р Р. Смаль-Стоцький

Урочистість почалася, як заповіджено, о год. 2-ій по полудні на площі між вулицями 22 і 23-ою та при вулиці „Р" (Пі). На місці, де має стояти пам'ятник, було підвищення-подіюм, прикрашене американськими і українськими національними барвами та з американським і українським національними прапорами по боках. По середині підвищення стояла трибуна для промовців, покрита синьо-жовтим прапором. На трибуні лицем до людей, які заповнили площу, був портрет Шевченка, вбраний в живі квіти. Ліворуч трибуни стояла зодягнена в білі, ще літні однострої оркестра морської фльоти, та сама, що звичайно бере участь у всіх державних та урядових врочистостях, виконуючи американський та інші національні гимни, якщо імпреза має зв'язок з іншою державою. На площі багато крісел, але на них могла поміститись тільки мала частина приявних, інші стояли. Між приявними багато священиків обидвох віровизнань, як також Сестри Василіянки. Перед початком імпрези почали виходити на підвищення та займати місця провідники імпрези, гості і деякі з членів Комітету й інших репрезентантів.

Врочистість починається

Врочистість започаткував Йосип Лисогір, екзекутивний директор Комітету Пам'ятника Т. Шевченкові, головний предсідник Українського Народного Союзу та віце - президент Українського Конґресового Комітету, закликаючи приявних стоячи вислухати національних гимнів. Він і проводив цілою врочистістю на площі. Приявні були глибоко зворушені, як офіційна оркестра морської фльоти почала куртуазійно грати насамперед український національний гимн „Ще не вмерла Україна". Це мабуть вперше в історії цей гимн був виконаний офіційною оркестрою в столиці країни у безпосередньому віддаленні від Білого Дому і Капітолю. Після українського гимну, ця сама оркестра виконала американський гимн і тоді перед трибуну виступив ВПреосвященніший Мстислав, Архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА, та провів відповідну до нагоди молитву.

Йосип Лисогір, що проводив врочистостями на площі

Виступи промовців.

Першим із промовців забрав слово проф. д-р Роман Смаль - Стоцький, голова Комітету Пам'ятника Шевченкові та президент Головної Ради Наукових Товариств ім. Т. Шевченка. — „Ми зібралися тут, у столиці ЗДА, зблизька і здалека, щоб започаткувати будову пам'ятника Кобзареві України, Тарасові Шевченкові" — почав свою промову англійською мовою проф. Смаль - Стоцький, з'ясовуючи коротко постать Шевченка, добу, в якій він жив, та вселюдське значення його ідей та боротьби і терпінь за них. „Вірні заповітові Тараса Шевченка ми зібралися сьогодні тут, щоб почати його пам'ятник. Хай дух Батька Тараса поблагословить наш задум. Ми пам'ятаємо і ніколи не забудемо його слів: „Борітеся — поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!" — закінчив проф. Стоцький свій виступ українською мовою, зацитувавши слова Шевченка.

Черговим промовцем був проф. Лев Добрянський, президент УККомітету, заступник голови Комітету Пам'ятника і голова Крайового Комітету Тижня Поневолених Націй — який доклав найбільших зусиль для переведення відповідного законодавства про будову пам'ятника Шевченкові у столиці країни. Він згадав, що Джорджтавський університет, в якому є професором економіки, відзначає в цьому році своє 175-річчя; а в наступному році тут, у безпосередньому віддаленні від того університету, буде відкритий пам'ятник Тарасові Шевченкові у 150-річчя його народження. Обидві річниці замітні тим, що як університет за ввесь час свого існування поглиблює і поширює світло правди і науки, так і Шевченко є символом тієї правди, що нею є воля і справедливість для всіх. Шевченко — це не тільки минуле, він — це теперішнє і майбутнє, це живий дух змагання до вічних правд волі і незалежности, він ґарантія, що також Україна та всі ще сьогодні поневолені нації будуть вільні і незалежні — говорив професор Лев Добрянський.

Привіт від Президента ЗДА.

Привітання прриявним на святі та всім, що стараються про здвигнення пам'ятника Шевченкові у столиці країни передав президент Джан Ф. Кеннеді через свого спеціяльного асистента і післанця з Білого Дому, п. Чарлза Горского. Президент ґратулює і дякує вам за пам'ятник, що усім нам пригадуватиме великого Поета, великого Патріота і великого Борця за волю — закінчив свій виступ промовець.

Український подарунок для американської нації

Репрезентантом уряду на врочистості був директор парків в департаменті внутрішніх справ, п. Сеттон Джет. Він в першу чергу висловив вдячність і ґратуляції українцям за їх старання і наполегливість у заходах для побудови пам'ятника Шевченкові у столиці країни. Обрана площа під пам'ятник належить до кращих у столиці. Урядові дуже подобався проєкт пам'ятника і він уважає, що це „чудовий подарунок для Нації".

Прекрасно опрацьовану промову сенатора Томаса Дадда з Конектикату, із великим знанням Шевченка і його доби та Шевченкової вартости як для українців, так і для людства, прочитав — з уваги на те, що Сенатор був перешкоджений — його син, Томас Дадд, мол.

Виступ б. конґресмена Бентлі

До найзамітніших виступів під час врочистостей дедикації площі належала промова б. конґресмена Алвіна Бентлі, який в 1960-му році був проєктодавцем резолюції в Палаті Репрезентантів про дозвіл на будову пам'ятника Шевченкові на публічній площі. Свої завваги він попередив міркуваннями, що багато людей вважає, що закордонну політику плянує і виконує тільки екзекутивна влада. Справа пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці може послужити доказом, яку важливу ролю в тій політиці виконує й законодавча влада, Конґрес. Ще недавно в Америці та в її уряді було багато навіть освічених людей, які могли не знати і про Шевченка і про Україну. Цілком інакше виглядає справа сьогодні, після схвалення закону про будову пам'ятника. Промовець вважає за історичний факт, що схваленням закону про будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні уряд ЗДА офіціяльно визнав існування України, як незалежної нації. Свій виступ закінчив конґресмен Бентлі закликом, щоб американці, зокрема українського роду, ніколи не припиняли своїх зусиль в користь визволення поневолених, щоб не зражувалися хвилевими невдачами, але продовжували свої зусилля та допомагали поневоленим народам у їхніх змаганнях, які можуть закінчитись тільки повним успіхом — здобуттям волі і незалежности.

Промовляє б. конґресмен А. Бентлі

Привітання Гостей

Короткі привітання склали під час врочистостей сенатор Павло Юзик з Канади, голова Українського Національного Об'єднання в Канаді п. Гнат Поворозняк та представник Комітету Українців Канади д-р Мартинюк. Приявні були репрезентанти українців з Арґентини, пп. Іван Григоращук і Мих. Мушинський. Представлено ряд гостей, між ними особистого репрезентанта д-ра Степана Витвицького, президента УНР в екзилі, кількох урядовців в департаменті внутрішніх справ, що найбільше причинилися до вибору площі та затвердження проєкту пам'ятника, як також членів столичного Комітету пам'ятника Шевченкові, що був господарем врочистостей.

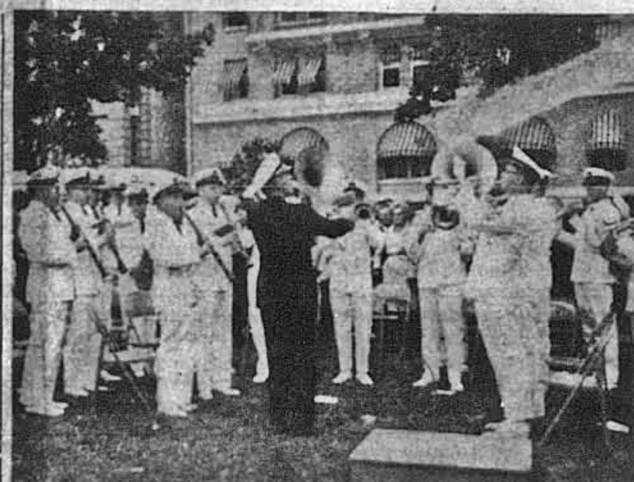
Сен. Павло Юзик був одним із гостей, що виголосили привітання.

Живе слово Шевченка

Живе слово Шевченка прогомоніло під час врочистостей в його найкращому мистецькому уформленні та виконанні. Вірш „Мені однаково" в англійському перекладі віддеклямував артист Василь Шуст, а уривок із „Свята в Чигирині" з „Гайдамаків" продеклямував сеньйор української сцени, дир. Йосип Гірняк.

Історична лопата

Після промов і привітань та рецитацій, відбулася врочистість першої лопати землі, що нею й започатковано будову пам'ятника Шевченкові. Першу лопату землі викопав представник уряду, директор парків Сеттон Джет. Після нього те саме вчинили проф. д-р Роман Смаль - Стоцький і проф. д-р Лев Добрянський. Керівник програми п. Йосип Лисогір вияснив, що для цієї врочистості вживається та сама історична лопата, якою започатковано в столиці будову пам'ятників Вашинґтонові і Лінкольнові.

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА! Оркестра Морської Фльоти започатковує врочистість дедикації площі під будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні, виконуючи два національні гимни: насамперед український „Ще не вмерла Україна", мабуть уперше виконаний офіціяльною оркестрою в американській столиці, й опісля американський „Зоряно-смугастий Прапор".

Кінцевим актом врочистости була „перша лопата землі", яку вкопав директор парків в департаменті внутрішніх справ С. Джетт, якого й видно з лопатою в руці. Біля нього стоять (зліва) п. Йосип Лисогір і проф. Р. Смаль-Стоцький та проф. Лев Добрянський. По боках стоять почесна сторожа членів молодечих організацій Пласт і СУМА, які виконували цю почесну функцію впродовж тривання врочистостей.

Невмирущий „Заповіт"

На закінчення врочистостей на площі український хор „Кобзар" з Філядельфії під дириґентурою д-ра Антона Рудницького відспівав Шевченків „Заповіт", що його вислухали всі стоячи. В дальшому підходили до місця інші з багатьох приявних, продовжуючи церемонію копання землі.

Закінчив врочистість зворушливою молитвою всч. о. Теодор Данусяр, парох місцевої української католицької церкви.

Довго після закінчення врочистостей, яким приглядалося й багато прохожих мешканців столиці, люди стояли на площі, живо поділяючись враженням із тільки що пережитої історичної події — започаткування будови пам'ятника найбільшому Синові України в столиці Америки.

Концерт і бенкет

Ввечорі цього ж пам'ятного дня 21-го вересня 1963, у великій балевій залі готелю Мейфловер відбувся вочистий концерт і бенкет. Концерт розпочався співом Американського Гимну, у виконанні мішаного хору „Кобзар" з Філядельфії під орудою Антона Рудницького. Названий хор відспівав кантату Миколи Лисенка „Радуйся, ниво" та — у другому своєму виступі — кантану Лева Ревуцького „Хустину" й „Жартівливу пісню" Юлія Мейтуса, а „Наймичку" Олени Андреєвої відспівала сольо Євгенія Василенко. Солістами хору були Марія Мурована, Євг. Василенко, Омелян Татунчак, Володимир Поліщук. Пяніст Роман Рудницький відіграв Бориса Лятошинського „Суїту" оп. 38, „Український танок" Антона Рудницького і на наддаток Ліста „Мадярську симфонію". Артистка Нюйоркської Міської Опери Марта Кобрин-Кокольська відспівала „Минають дні, минають ночі" М. Лисенка і „Радуйся, ниво" А. Рудницького. Артисти Йосип Гірняк віддеклямував передсмертний вірш Шевченка „Чи не покинуть нам, небого" та Василь Шуст — англійською мовою — „Гамалію". Обидва артисти - декляматори попередили свої декламації коротким поясненням даних поем. Закінчено концерт відспіванням „Ще не вмерла".

Бенкет був започаткований піднесло - поетичною молитвою, яку відчитав о. Теодор Данусяр. Коротким вступом відкрив бенкет проф. Роман Смаль-Стоцький, передавши дальший провід майстрові церемонії, екзекутивному директорові Українського Конґресового Комітету Америки адв. Степанові Яремі. На бенкеті промовляли конґресмен Майкел Фіген з Огайо, проф. Лев Добрянський, конґресмен Рей Дж. Мадден з Індіяни, конґресмен Тадей И. Дульскі з Боффало, полк. Вільям Рибак та по-українськи — голова Комітету Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні Валентин Сім'янців і головний секретар УНСоюзу, секретар Комітету Пам'ятника Шевченкові в Америці д-р Ярослав Падох. Бенкет закінчив коротко красномовною молитвою (українською мовою) о. прот. Юрій Гулей, парох української православної церкви у Вашинґтоні.

Адв. Степан Ярема. проф. Лев Добрянський і проф. Р. Смаль-Стоцький передавали почесні Шевченкові Грамоти заслуженим для діла пам'ятника американським та українським громадянам. Адв. С. Ярема представляв теж видатніших американських і українських приявних учасників бенкету. Велика заля не могла вмістити всіх приявних, яких було кругло 1,200 осіб, розміщених з конечности ще й на бальконі.

Понад 2,000 осіб, між ними багато священиків обидвох віровизнань, взяли участь у врочистостях дедикації площі під будову пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. На фотознімках — учасники історичних врочистостей.

РАСК РОЗПОЧАВ У НЮ ЙОРКУ НАРАДИ З ЗАКОРДОННИМИ МІНІСТРАМИ

Об'єднані Нації. — Державний секретар Дін Раск приїхав в минулу суботу до Ню Йорку у зв'язку із 18-ою сесією Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, на яку з'їхалось багато прем'єрів і міністрів закордонних справ. Раск не буде брати участи в засіданнях Генеральної Асамблеї, зате переводитиме наради з різними закордонними державними мужами. Він виступив в минулу неділю з промовою на церемонії відкриття 12-поверхового Церковного Центру Об'єднаних Націй; він промовляв з балькону до кругло 2.000 осіб, зібраних перед палацом Об'єднаних Націй. Дін Раск висловив — за словами преси — „поміркований оптимізм" щодо дальшого розвитку східньо - західніх взаємин, перестерігши, що вправді він не сподівається „драматичних і швидких розв'язок суперечних і небезпечних проблем", але поручав „постійну, терпеливу і безперервну" працю над осяганням порозуміння. „Варта робити маленькі кроки, бо вони можуть стати ключем для проведення великих". На тій самій церемонії промовляли ще генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант, американський амбасадор в ОН Адлей Стівенсон і інші. Обидва названі державні мужі так само висловлювались оптимістично про нинішню ситуацію у зв'язку з підписанням атомового пакту. На понеділок 23 вересня державний секретар Раск мав передбачені окремі наради з міністрами закордонних справ Еспанії, Ірляндії, Бразилії і Ніґерії в американській головній кватирі при Об'єднаних Націях, а пополудні того самого дня з міністрами закордонних справ Центральної Америки у своєму помешканні у Валдорф Асторії. В найближчу середу прибуде до Ню Йорку британський міністер закордонних справ лорд Гюм і він конферуватиме з державним секретарим Раском зараз наступного дня, щоб приготовити наради з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком, які почнуться наступного тижня. У цих нарадах з Громиком буде мова про проєкт пакту проти загрози несподіваної атаки, про можливості східньо - західнього пакту неаґресії, про пропозицію Хрущова щодо з'їзду в Москві 18-ох голів держав і прем'єрів для справи міжнародного роззброєння, про пропозицію президента Кеннеді щодо спільної ЗДА й Совєтів експедиції на Місяць і т. п. Зокрема державний секретар Раск має конферувати з бразилійським міністром закордонних справ Хоао Аґуето де Аравхо Кастро у зв'язку з погіршенням американсько - бразилійськими взаєминами внаслідку кокетування комуністів президентом Гуляртом та допущенням в Бразилії до інфляції, що підрізує тамошню економіку.

В ЧСР ВИКИНУЛИ ПРЕМ'ЄРА І КІЛЬКОХ МІНІСТРІВ У ХОДІ „ЧИСТКИ"

Прага. — Президент комуністичної Чехословаччини Антонін Новотни димісіонував прем'єра Вацлава Сірокі, його двох заступників та кількох міністрів і заступив їх іншими людьми. Між „вичищеними" є також Яромір Долянски, віце - прем'єр і голова державної комісії розвитку та наукової і технологічної співпраці. На нового прем'єра призначено Йосифа Ленарта, колишнього голову Словацької крайової ради, а на місце Далянського призначено Ольдріха Черніка. Змінено теж чотирьох міністрів найважливіших ресортів. Ці зміни пов'язані з „десталінізацією" та щораз сильнішим натиском, щоб відсунути від влади тих чеських „сталіністів", які були безпосередньо відповідальні за засуд і розстріл Рудольфа Сланского та інших найвидатніших чеських комуністів в 50-х рр.

На черзі — Шевченківська поштова марка і Шевченківський відділ в Конґресовій Бібліотеці

До замітних і ентузіястичних промов під час бенкету належав згаданий вгорі виступ конґресмена Тадея Дульського з Боффало, проєктодавця конґресової резолюції про випуск Шевченківської поштової марки в серії „Чемпіонів Волі", яку випускає пошта ЗДА. Конґресмен впевнений, що коли в травні 1964-го року відбуватиметься врочистість відкриття пам'ятника, то в тому часі вже можна буде наліплювати для поштової пересилки урядову Шевченківську марку. Для цього потрібно масової підтримку громадян листами до своїх законодавців. Друга справа, яку запропонував промовець та яку він плянує обстоювати — це створення окремого відділу Шевченкових творів і Шевченкознавства в Конґресовій Бібліотеці у Вашинґтоні. Він впевнений, що при відповідній акції та її підтримці також і цю ідею можна перевести в життя.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00: six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Дві промови

У минулий четвер на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй довгу промову виголосив совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, а наступного дня — президент Джан Ф. Кеннеді. Обидві промови мали дещо спільне, але водночас одна від одної різнились діяметрально.

Спільне в них було те, що обидві були втримані у поміркованому тоні, в дусі тієї нібито відлиги, яка прийшла з підписанням атомового договору. Не було взаємної полеміки, не було нападів, колючок і образ, таких характеристичних для епохи холодної війни. „Ню Йорк Таймс" слушно пригадує — для протиставлення — промови в Об'єднаних Націях Андрея Вишинського і — черевик, що ним гатив по столі на пленумі Об'єднаних Націй Нікіта Хрущов. Єдиним виявом давньої совєтської „красномовности" була атака Громика проти Західньої Німеччини, яка ніби продовжує традиції Гітлера, і лайка проти Вільного Китаю. Але, наче рекомпенсатою за ті непристойні звороти, була повна відсутність будь-якої згадки про Кубу і Фіделя Кастра, делікатно охоплених поняттям „Карібської кризи".

Делікатна формою промова Громика по суті не додала ні одного нового моменту до становища Совєтського Союзу в будь-якій важливій міжнародній справі. Пропозиція скликати нову конференцію „на вершинах" — 18-ох голів держав і прем'єрів для обміркування справи міжнародного роззброєння — це був черговий блеф, розрахований виключно для пропаґандивного використання такого театрального видовища. Адже й Хрущову і Громикові ясно, що 18 президентів і прем'єрів не проведуть „генерального й тотального" міжнародного роззброєння, і що те роззброєння в совєтській концепції — це фікція. Коли большевики закликають до миру, признають, що для цього треба розв'язати великі міжнародні конфлікти і водночас повторюють, що треба закріпити поділ Німеччини з міжнародним визнанням підсовєтського німецького сателіта, із залишенням муру довкола Західнього Берліну, то цим, очевидно, вони перекреслюють всі власні заяви про мир і злагоду.

У зовсім іншій площині промовляв Джан Ф. Кеннеді. Декляруючи основний підхід Америки до всіх міжнародних проблем — визнання за всіми народами світу права на самовизначення і право вирішувати устрій у своїй країні — президент Кеннеді тим самим, хоч і не називав на ім'я Совєтського Союзу та інших диктаторських країн, вказував на головну й основну різницю між тими країнами і демократичною Америкою, усім демократичним Заходом. Зате, назвавши виразно Німеччину і Кубу — право німців об'єднатися на базі самовизначення та право Куби на волю, знівечену комуністом Кастром — Кеннеді пригадав, що не може бути ані дійсного, ані уявного миру, поки не будуть остаточно зліквідовані ці найбільші болячки европейського та американського континентів. Добре також сталося, що Президент підкреслив, що ЗДА і надалі зберігатимуть свою збройну силу „в обороні волі і проти загрози для волі", щоб кремлівські правителі не набрались фальшивого переконання, що „дух Москви" цілком запаморочив американських „імперіялістів", які готові повторити свою трагічну помилку з 1945-го року — односторонньо здемобілізуватись і знову широко відкрити двері совєтському імперіялізмові без „лапок".

В цих двох промовах, виголошених в Об'єднаних Націях у минулі четвер і п'ятницю, сказано багато про мир і доказано у їх підсумку, що для заведення у світі дійсного миру нема покищо ніяких реальних даних.

Колоніяльний статус УССР

Праця відомого й заслуженого дослідника сучасної ситуації в Україні, проф. Дмитра Солов'я, „Українська наука в колоніяльних путах", опублікована Видавництвом „Пролог", заслуговує на увагу і признання, як одна з найбільш солідних праць у цій ділянці. Її автор знає підсовєтську дійсність не тільки із студій, але й з автопсії, бож сам працював в наукових установах України і, перейшовши на еміґрацію, невпинно й наполегливо досліджує тенденції совєтської офіційної політики і процеси, що відбуваються в Україні. Великої ваги його праці додає те, що вона базована в першій мірі на совєтських джерельних і статистичних матеріялах, на скрупулятній науковій порівняльній аналізі всіх наявних даних. І тому його висновки глибоко обґрунтовані й переконливі.

Найголовнішим висновком студії проф. Дмитра Солов'я є ствердження, що політика ЦК Комуністичної Партії Совєтського Союзу у відношенні до України наскрізь колоніяльна, спрямована на те, щоб затримати цю нібито „суверенну і незалежну" країну в стані всебічної залежности від Москви, і культурної та наукової відсталости, а в дальшому — на цілковиту денаціоналізацію українського народу. Щоб висвітлити напрямні совєтської колоніяльної політики, Дмитро Соловей узяв тільки одну ділянку — науки й високої освіти, і переведена ним детальна аналіза совєтських офіційних матеріялів є вражаючою і страхітливою з українського національного погляду.

Стверджуючи, що, внаслідок цілої низки заходів збоку ЦК КПСС, викладовою мовою у високих школах України, навіть в Академії Наук та в її науково - дослідних інститутах, є російська мова, Дм. Соловей розкриває цифровими даними також неспівмірно велику перевагу російської мови у наукових виданнях всього Совєтського Союзу, Української ССР та інших совєтських республік, а водночас із цим також низький рівень і малі тиражі українських наукових видань. Становище українців в цій ділянці втроє гірше у порівнянні з дискримінаційним становищем не-російських народів в СССР, і це, як і інші факти, дає йому право твердити, що „в своєму пляні брутального русифікаційного та асиміляційного колоніяльного наступу ЦК КПСС головний удар спрямував на українську націю". Цей наступ виявляється в різних ділянках, але передусім в намаганнях Москви всіляко гальмувати розвиток української науки.

Якими шляхами здійснює Москва свої намагання, висвітлює Дм. Соловій у дальших розділах своєї цінної праці. Це: примусова русифікація високого шкільництва, підпорядкованого московському центрові, зосередження в руках централізованого й керованого з Кремлю партійного апарату справи підбору наукових кадрів, зокрема аспірантів, зосередження в Москві справи затверджування наукових ступенів, примусове переселювання наукових українських сил і молодих адептів науки поза Україну, для їх русифікації та асиміляції, нарешті, централізація всіх фінансових засобів, призначених для наукових цілей, і дискримінація в цьому відношенні особливо ж України. Усі ці заходи проводиться в Україні з допомогою офіційних наукових установ — Академії Наук, університетів і інших високих шкіл та інститутів.

Публікація таких видань, як праця Дм. Солов'я „Українська наука в колоніяльних путах", має велике політичне значення, особливо тим, що вона, на підставі джерельного матеріялу, розкриває до основ колоніяльний статус Української ССР, що її совєтська пропаґанда визначає, як „суверенну і незалежну" державу.

„ГАРЯЧА ЛІНІЯ" ВАШИНҐТОН — МОСКВА

З кінцем серпня відома дипломатична комунікаційна „гаряча лінія" поміж Вашинґтоном і Москвою — готова до вжитку. Таким чином без офіційних фанфар і дальших письмових протоколів поміж Білим Домом і червоним Кремлем нав'язано безперебійне так би мовити, з першої руки телекомунікаційне сполучення. Воно в наглій потребі має допомогти усунути небезпеку воєнного конфлікту, спричинену мимохіть — трагічною помилкою технічного характеру по тій або іншій стороні „холодного фронту".

Обидві сторони погодилися, щоб у Вашинґтоні заінстальовано апаратуру совєтського виробу, з російським альфабетом включно, для пересилання наглих комунікатів російською мовою, а в Москві, в спеціяльно призначеній для цього кімнаті, недалеко від кабінету Хрущова — американську телекомунікаційну апаратуру з американським 26-літерним альфабетом. Окремі апарати протягом кількох секунд — тут і там — перетлумачать одержану з-поза океану вістку на місцеву офіційну мову. За підписаною свого часу угодою, ця „гаряча лінія" не може бути вжита для жадних дипломатичних цілей, як виміна нот, комунікатів тощо, а призначена лише для вжитку голів держав — ЗДА та СССР, для причин найбільш „гарячого" характеру.

Недавно викінчена, але ще офіційно не відкрита „гаряча лінія", щоб виключити різного роду технічні перешкоди, саботаж тощо, ітиме двома шляхами. Один такий шлях проходитиме окремим підводним каблем попід Атлантійським океаном з Вашинґтону, через Ню Йорк, Нову Фундляндію і Лондон, далі невтральними країнами через Копенгаґен, Стокгольм і Гельсінки. На випадок якоїсь непередбаченої технічної або іншої перешкоди, впродовж 24 годин безперебійно буде готова до послуг міжконтинентальна радіова сполука Вашинґтон — Моска, за допомогою радіовисильні, встановленої на міжнародній території Танжеру, в Північній Африці. Обслугою цієї повітряної допоміжної „гарячої лінії" займеться велика американська телекомунікаційна і радіова компанія „Ар-Сі-Ей".

У Білому Домі заінстальовано окрему апаратуру з відповідною людською обслугою для того, щоб президента ЗДА — в кожній порі дня і ночі, на терені ЗДА або й поза ними — можна було негайно повідомити про „гаряче" послання з Кремлю і щоб йому самому уможливити переслати в Кремль своє особисте нагле повідомлення з кожного пункту земної кулі.

Щоб оминути технічних або мовно - стилістичних помилок в апаратурі Білого Дому, кожне письмо - нота будуть записані на маґнетичній стрічці, протягом кількох секунд перевірені й узгіднені з ориґіналом, і щойно тоді абсолютно певний текс буде поданий кому слід. Також „гарячі рядки" з Білого Дому будуть трансльовані в Москву „живцем" з ориґіналу, тобто з абсолютною певністю перевіреної маґнетичної стрічки.

Великим плюсом цієї комунікаційної лінії Білий Дім — Кремль є те, що ніхто із сторонніх, а також жадна розвідка не зможе підслухати і розшифрувати тексту, бо про це з найбільшою увагою подбали техніки.

С. Т.

Президент наказав великі ощадності в бюджеті на 1965-ий рік

Вашинґтон. — Президент Кеннеді зарядив, щоб застосувати якнайбільші ощадності при підготові бюджету на фінансовий рік, що почнеться 1-го липня 1964-го року. Він заборонив пропонувати якінебудь видатки, які досі не були зголошені в Конґресі. В політичних і фінансових колах гадають, що треба буде збільшити бюджет на 1965-ий рік, але це збільшення не буде таке велике, як в останніх 4-ох роках по 5 більйонів долярів. Гадають, що бюджет на 1965-ий рік треба буде збільшити на найбільше два більйони дол., бо збільшень вимагають такі програми, як космічна й інші. Гадають, що Президент закликає до ощадностей в бюджеті на 1964-ий рік, бо хоче прихильно настроїти Конґрес до свого законопроєкту про зменшення прибуткових податків. Президент напевно знає про те, що в країні чути нарікання на щораз більші бюджети і щораз вищі федеральні дефіцити. Але щораз більших сум вимагають такі справи: космічна програма, відсотки від федеральної заборгованости, збільшення платень федеральним урядовцям, збільшування фондів на добродійні цілі.

Канада має зменшити імпорт американських авт

Вашинґтон. — Під час нарад Спільної Американсько-Канадійської Комісії в справі торгівлі й економічних справ представники Канади заявили, що їх країна мусітиме майже на половину зменшити імпорт авт та автових частин із ЗДА. Це має статися тому, що Канада хоче зменшити торговельний дефіцит із ЗДА, і тому, що уряд старається зменшити число безробітних, яке в зимових місяцях виносить і 10% відсотків всіх робітних сил Канади. В серпні число безробітних виносило 3% всіх робітних сил, а в ЗДА 5.5%. Канада в 62-му році імпортувала авта та автові частини на суму 500 000 000 долярів. На Комісії у Вашинґтоні обговорювали дуже важливі економічні проблеми між ЗДА і Канадою, і в цій конференції брали участь аж 9 членів кабінету ЗДА і Канади. Обговорювали і справу експорту пшениці із Канади до СССР вартости 500 000 000 долярів. Канадійці хочуть поменшити імпорт авт на більше як 200 000 000 долярів. На цій конференції вперше могли американці зустрінутися з міністрами ліберального прем'єра Лестера Б. Пірсона. Канада імпортує річно із ЗДА на 1.4 більйона долярів більше, як вивозить до цієї країни. Але 1.2 більйона долярів вертаються назад до Канади у формі інвестицій у філії американських фабрик у Канаді.

ЛЬОТЕРІЯ ПО-СОВЄТСЬКИ

26-го серпня в м. Запоріжжі відбувся тираж державної грошово - речової льотерії, яку щороку проводиться в Україні. В цьому тиражі розіграно 58 000 речових і 900 000 грошових виграшів на загальну суму 1 800 000 рублів. В офіційній таблиці, вміщеній у „Радянській Україні", подано список розіграних речей і їх вартість в рублях. Наприклад, ручна швацька машина, як виходить з тієї таблиці, коштує 58 рублів, ручний жіночий годинник — 45 руб., фотоапарат — 45 руб., холодильник — 85 руб., жіночий ровер — 55 руб., дитячий ровер — 13.60 коп., електробритва — 19 руб., чоловічий ровер — 51 руб. 50коп, телевізор „Україна" — 210 руб., жіноча хустка — 7 руб., напіввовняна ковдра — 15 руб. 80 коп., мотоцикл — 980 руб., маґнетофон (тайпрекордер) — 145 руб., жіночі панчохи — 5 руб. 70 коп.

Як і кожного року, для щасливців, що виграли у цій льотерії, в кінці офіційної таблиці подано таку заввагу про порядок одержання виграшів: „Речові виграші, вартістю до 500 рублів, при їх наявності, видають або висилають дирекції крамниць після перевірки льотерійних білетів". Якщо ж тих речей у наявності немає, то совєтські громадяни мусять задовольнятися їх рівновартістю в рублях.

В усіх інших, крім Совєтського Союзу, країнах світу організаторів такої виставки потягнули б до суду як шахраїв.

Не хочуть робити на червоних панів

Член групи „пресової контролі" А. Шатило звітує в газеті „Молодь України" (з 6-го вересня ц. р.) про свої відвідини в радгоспі „Рубежівський" на Київщині:

„. . . Радгосп на кінець минулого тижня здав державі 814 тонн городини. А плян — 4 370! Зразу ж за фармами — плянтація огірків. Ніде ні душі. Ідемо далі. Аж ген серед зеленого поля повільно пливе трактор з площадкою для збирання огірків. За ним ідуть молоді дівчата. Зраділи ми. От молодці комсомольці! Розкрили бльокнот, щоб записати прізвища працьовитих робітниць радгоспу. Але виявилося, що це . . робітниці київського заводу.

— А де ж ваші робітники? — питаємо помічника бриґадира Івана Демиденка.

— Як де? Сьогодні ж Спас, — гуляють, — спокійно відповів тов. Демиденко.

Мало було цього дня на плянтаціях робітників радгоспу, стояли без руху машини для збирання городини. Зате 150 осіб з різних підприємств Києва працювали на полі. А місцеві люди святкували релігійне свято. Тут, як кажуть, коментарі зайві . ."

Один хіба коментар можна було б до цього додати: так само в перших роках колективізації міські робітники „допомагали" селянам, так було перед війною і так є тепер у „найпередовішому в світі соціялістичному сільському господарстві".

Як дбають за воєнних інвалідів

Кореспондент „Ізвєстій" (з 23-го серпня ц. р.), що виїхав на прохання воєнних інвалідів до Серпухова перевірити їхні мешканеві умови, пише:

„. . . Інвалід вітчизняної війни Іван Захарович Зінченко довгі роки живе в Серпухові, просить створити йому бодай такі-сякі житлові умови. І от перед нами довідка, підписана заступником голови виконавчого комітету Воронцовою. Власноручним підписом вона запевняє, що помешкання І. Зінченко має задовільне, що йому пропонували ще ліпше помешкання на вул. Володарського, але він сам відмовився.

І. Зінченко твердить, що це зовсім не так, що розподіляють приміщення в місті нечесні люди. Іду перевірити твердження І. Зінченка.

Поруч з міським парком на задвірках дерев'яного дому притулилась обшарпана приземкувата будівля. Десять років був тут склад солі. Тепер мешкає тут непрацездатний інвалід І. Зінченко. У кімнаті — вісім підпірок. Вони допомагають зле, бо подекуди стеля вже обвалилась. Зінченкові справді пропонували переселитись на вул. Володарського. Він веде мене туди і показує . . . вогкий підвал. Ще минулого року мешканева комісія підписала акт про непридатність цього жалюгідного приміщення для житла".

Пасажир вийшов з літака

Кореспондент „Радянської Культури" (з 25-го липня ц. р.) пише:

„. . . Тепер на повну пару йде організація авіяційного сполучення в нашій країні. Аеровокзали стають одними з найпоширеніших транспортових споруд. І ось тут починаються контрасти. Пасажир, який тількищо відчував усі приємності комфорту, створеного в сучасному літаку, спустився на землю. Скажемо відразу: тут, на землі, на нього чекають інші „вигоди".

Більшість аеровокзалів розміщується в тимчасових, не пристосованих приміщеннях. Тут не створено умов для роботи персоналу. Не скрізь є камери схову (Миколаїв, Ізмаїл, Кахівка), буфети, де можна було б щось з'їсти. Нерідко пасажирів обслуговують куди гірше, як у поїздах.

Будівництво аеровокзалів проводиться за типовими проєктами інституту „Аеропроєкт". За цими проєктами побудовано аеровокзали в Івано-Франківську, Тернополі, намічені до спорудження в Запоріжжі, Херсоні, Житомирі, Винниці, Луцьку, Полтаві. Типові проєкти мають цілий ряд конструктивних та архітектурно - плянувальних хиб і тому не задовольняють потреб будівництва".

Володимир Мацьків

ВАЖЛИВІ ПРОБЛЕМИ НАШОГО ЧАСУ

Переглядаючи наші часописи за останні місяці, ми доволі часто зустрічаємо згадки про успіхи нашої молоді в американських середніх та високих школах чи на постах праці. Очевидно, це велика причина для радости, бо така молодь — це запорука нашої кращої майбутности. Знаємо чейже, що про долю держави чи народу рішають не неосвічені маси, а високоосвічена ідейна верхівка. В цьому переконалися ми у нашій недавній минувшині. Нас є тут замало, щоб ми могли дозволити собі марнувати людські сили й таланти. Думаю, що не треба ніяких пишномовних арґументів, щоб переконати кожного з нас, що для української справи може зробити багато більше інженер - конструктор, як, наприклад, шофер вантажного авта; більші можливості має професор університету, як мулярський помічник, краще може прислужитися справі добрий лікар, як замітач лікарні. Тому українська рація вимагає, щоб ми, зосередивши всі свої сили, допомогли нашій молоді закінчувати високі школи і займати найкращі становища.

Але це ще не все. Наші висококваліфіковані фахівці виконають свої обов'язки супроти нашої спільноти і супроти нашої батьківщини лише тоді, коли будуть свідомі цього обов'язку і коли захочуть взяти на себе відповідальність за сумлінне і своєчасне виконання цього обов'язку. Щоб так сталося, всі ці особи мусять знати, чому їхнім обов'язком є провадити такого роду роботу. Тому, крім „поклику крови" та родинних сантиментів, вони повинні знати країну свого походження, її історію, її культуру. Одним словом, у їхніх серцях повинна жевріти любов до тої землі, за яку їх предки боролися і клали свої голови, в якій спочивають кості їхніх предків.

Цього всього не може дати й не дасть навіть найкраща чужа школа.

Це можуть дати тільки наші рідні школи — школи українознавства. Так складається, що в тих школах працюють здебільша старші віком, досвідчені вчителі, яким приходилося колись із зброєю в руках обороняти рідну землю від ворога і які глибоко у своїх серцях заховали велику любов до цієї землі.

На превеликий жаль, цього не хочуть зрозуміти численні наші батьки. Задивлені в матеріяльну сторінку життя, вони про все інше не дбають. Та не самим хлібом живе людина, бо тоді вона перестала б нею бути.

Щоб не бути голословним, хочу подати для прикладу деякі спостереження із школи українознавства Учительської Громади в Філядельфії, яка цього року закінчила 14 років своєї праці і здобула чималий досвід. Ця школа має 12 кляс (8 нижчих і 4 середніх). Через цю школу перейшло вже чимало учнів, але більшість із них відвідували її рік, два чи п'ять і відійшли, не закінчивши науки. А закінчується школу, як у нас колись говорили, матурою, іспитом зрілости, який переводиться перед комісією з представниками Шкільної Ради УККА в Ню Йорку. Таких іспитів зрілости відбулося в школі вже шість.

Та коли попередніми літами до кінцевого іспиту сідала більша кількість ідейної молоді обох статей, молоді, яка вже бере участь в нашому суспільному та культурному житті, останніми літами число такої молоді дуже змаліло. От, останнього шкільного року іспит складало тільки 4 дівчини, а попереднього лише 2.

Хоч Філядельфія, як кажуть, начислює понад 30 000 українського населення, і інші школи українознавства, які засновано пізніше, іспитів зрілости не переводять, число чотири учениці говорить само за себе.

Треба запитати: де ж наша молодь, якій за кілька літ прийдеться перебрати у свої руки провід в українських установах, що їх здвигнуто з таким зусиллям, в українській пресі та в усьому нашому релігійному, культурному та економічному житті? Як виглядатиме праця тих установ, коли їх провадитимуть люди, які не розуміють українських справ?

Колись говорено, що найбільше любить свою батьківщину той, хто життя своє готов віддати за неї — і багато було таких, що віддавали за батьківщину своє молоде життя. Тепер цього не вимагається, тепер треба берегти життя, а для знедоленої батьківщини віддавати тільки частинку своєї праці, але розумної праці. Невже ж це таке трудне завдання? Співаємо про душу і тіло, а жалієсмо дрібку доброї волі та невеликих зусиль.

Тому слід звернутися в цій справі до наших батьків, бо це від них залежить, якими стежками йдуть і йтимуть їхні діти, головно до тих батьків, які ще так недавно були готові віддати своє життя за батьківщину в загонах УПА, в рядах Карпатської Січі, в залізних з'єднаннях І Української Дивізії, які боролися в ім'я української поневоленої землі. Своїм добрим прикладом вони повинні показати шлях усім іншим батькам, щоб їхні діти, крім американських шкіл, закінчували також свої рідні школи іспитом зрілости.

Євген Блакитний

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(До десятиліття з дня смерти)

4

Проєкти, що надійшли на конкурс, були виконані в стилі „ренесанс", „северно-русскому", „романському", а також в „російському ампірі" — офіційному стилі імперії. Один з них належав модному тоді петербурзькому архітектові та академікові Жолтовському. І лише один проєкт Кричевського був в українському стилі. Правда, в умовах реакційної політики імперського режиму Василь Григорович мусів приховати назву стилю „український" під офіційно умовною назвою „южно-русский ренесанс". Жюрі конкурсу, в складі якого були також Васильківський та Лизогуб, десятьма голосами проти одного (мабуть, Саранчова) приймає проєкт Кричевського.[6]

Так постав цей унікальний будинок, форми, пропорції, деталі й конструкції якого походили з традицій народної архітектури. Через те й промовляв він одразу до серця кожного українця, як щось своє, рідне, близьке.

Поява цього будинку (закінчений він був 1906-07 року) справила велике враження на українське громадянство. Воно побачило, що український стиль не є утопія, що він існує реально і його основні риси Кричевським вже є практично вироблені й закладені в цій будові. Ті, які ще вчора запекло поборювали все українське й зрікались його, зобачивши полтавське Земство, переглядали свої позиції й міняли своє наставлення, стаючи оборонцями його. Український стиль здобув права громадянства, і навіть сам „самодержець" Микола II, відвідавши полтавське Земство, „удостоил" будинок і його архітекта „височайшей похвалою".

Будинок Полтавського Земства загальновідомий і спинятись на його описі ми не будемо. Про нього існує досить чисельна бібліографія. Можна лише ствердити, що вплив будинку Полтавського Земства в майбутньому позначився майже на всіх ділянках українського мистецтва. Він став наріжним каменем у відродженні й творенні українського національного стилю не лише в архітектурі, а й в мистецтві взагалі.

Полеміка, яка виникла в часі будови, змусила фахових учених, істориків, мистецтвознавців звернути увагу на українське народне мистецтво, зокрема дерев'яну архітектуру старих церков та хат, зайнятись грунтовним їх дослідженням та вивченням.

У 1905 році з'являється вже ряд наукових праць. Серед авторів цих праць ми бачимо видатні імена таких учених, як Хведір Вовк, Ал. Павлуцький, Вадим Щербаківський.

Народжується також ціла плеяда старших та молодших архітектів, серед них К. Жуків, Коробців, Троценко, Обремський, Даніловський, Безсмертний, Дяченко, Луштіюський і багато інших, які в своїх працях запроваджують та розвивають український національний стиль. Вони вже йдуть шляхом, що його проклав Василь Кричевський. Петербурзька Імператорська Академія Мистецтв вирішує надати Кричевському звання академіка архітектури. Ректор архітектурного відділу академії А. Бенува запрошує Василя Григоровича приїхати з проєктом полтавського земства до Академії для одержання цього високого звання. Та Кричевський, обравши свій власний український шлях, не хоче йти в загальноросійському імперському запрягу, від запропонованого йому звання академіка відмовляється й до академії не їде.[7]

Другою не менш важливою ділянкою в творчості Василя Григоровича була графіка. Революція 1905 року послабила цензурні умови, знесла валуєвський закон. Смертельно наляканий імперський режим під тиском знизу мусів іти на поступки „інородцям". На Україні це відразу позначилось збільшенням числа видань українською мовою та широким попитом на українське друковане слово, українську книжку. В Києві виникло декілька видавництв і декілька українських книгарень. До Києва повернувся Михайло Грушевський, який відразу ж розвинув широку видавничу діяльність. Виникло питання оформлення книжки, виник попит на графіків та ілюстраторів.

Зустріч Кричевського з Грушевським, поєднання цих двох видатних сил української науки й мистецтва в тісній співпраці — дає блискучі наслідки. Вони обидва стають ініціяторами відродження українського графічного мистецтва, започатковують новий рух в оформленні книжки. Для обидвох них джерелом надхнення стало мистецтво українських стародруків. Обидва були закохані в графічному оформленні стародавньої української книжки. Роля Грушевського — — була роля творця, новатора, що прокладав новий шлях і практично здійснював на папері спільні їм обом мрії. Вдячний науково - історичний матеріял творів Грушевського давав Василеві Григоровичу широкі можливості для творення графічних композицій.

[6] В. В. Вэйснер. „Земский Дом" в Полтаве. „Искусство и печатное дело". Киев, 1910. т. 1.

[7] Ст. Таранушенко. Василь Кричевський. „Життя й Революція", Харків, 1929, ч. 4, ст. 175.

З'їзд Південних Подолян у Торонті

Черговий з'їзд земляків Чортківської округи відбувся 31-го серпня в Торонті. Місцевий відділ Комітету під проводом голови дир. Івана Носика, що є одночасно заступником голови центрального Ділового Комітету, приклав багато старань, щоб з'їзд випав якнайкраще, улаштовуючи його в бенкетовій залі репрезентативного, модерного ресторану п. Д. Куп'яка при вул. Квінслей ч. 1184.

На з'їзд прибуло 100 осіб, передусім з Торонта і околиці, але приїхали теж земляки з Монтреалю, Боффало, Дітройту, Шикаго, Ню Йорку, Нюарку та інших міст.

Діловою частиною проводив господар з'їзду дир. І. Носик, секретарював мгр. І. Бойчук. Дир. Носик, відкриваючи з'їзд, привітав присутніх та запросив до президіяльного стола голову ДК п-ні Ольгу Соневицьку та члена ДК інж. Мирона Левицького з Ню Йорку, а також присутніх дійсних членів НТШ проф. д-ра Ярослава Пастернака та проф. д-ра Михайла Соневицького і сеньйора земляків, п-ні Анну Садовську-Денисюк з Шикаго. Присутні привітали членів Президії спонтанними оплесками, а зокрема голову ДК п-ні О. Соневицьку — китицею квітів.

П-ні О. Соневицька передала з'їздові привіт від централі та від земляків у ЗДА і склала звіт з діяльности Ділового Комітету за час від Загального З'їзду в Ню Йорку з 11-го листопада 1962 р. Касир ДК інж. М. Левицький подав звідомлення про стан каси і представив фінансові пляни ДК. Проф. д-р Михайло Соневицький, зв'язковий земляків з Комісією Регіональних Дослідів НТШ, з'ясував завдання книги про Чортківську округу, потребу гідного вигляду історично - мемуарних збірників НТШ, що повинні протиставитися підготовлюваній большевицькій 26-томовій „Історії міст і сіл УРСР", і про результати дотеперішньої праці над збиранням матеріялів. Проф. д-р Ярослав Пастернак підкреслив багатство археологічний знахідок в ярах Дністра, Джурина, Серету, Нічлави і Збруча, спиняючись на найцікавіших з них (золотий скарб з Михалкова, кам'яний ідол т. зв. Святовита, добутий з Збруча 1848 р.).

В речевій дискусії забирали слово: мгр. В. Верига, п-ні М. Залеська, п-ні мгр. М. Кінасевич, О. Гриців, ред. М. Денисюк, о. М. Цурковський, д-р П. Віланюк, п-ні О. Воробкевич, дир. С. Паладійчук, М. Шафранюк, П. Микуляк, професор Й. Цибульський, дир. Р. Брикович. Референти подали вичерпні відповіді і пояснення до справ, порушених у дискусії, після чого з'їзд ухвалив низку відповідних резолюцій та одноголосно прийняв текст привітальної телеграми до великого сина Подільської землі, митрополита Кир Йосифа Сліпого.

Після ділової частини присутні оглянули виставку народного мистецтва, образів мистців Чортківської округи, фотознімок, документів та навіть плодів землі, характеристичних для „теплого поділля", зокрема Заліщиччини. Організацією виставки образотворчого мистецтва і народного одягу зайнялися п-ні М. Велигорська і п-ні М. Стиранка.

Спільна трапеза розпочалася молебнем перед іконою Угринської Вогоматері, привезеної з рідних земель; молебень відправили оо. М.Цурковський і М. Набережний. Під час трапези відчитано 15 привітів від земляків, м. ін. кол. учениці чортківської гімназії РІШ Марусі Бек з Дітройту, директора УВУ проф. д-ра О. Кульчицького, князя П. Сапіги, уродженця Більча Золотого, о. декана А. Борси з Джерзі Сіті, Мирослава Скали-Старицького з Парижу, д-ра М. Росляка з Едмонтону.

У музичній частині виступив з фортепіяновим сольом п. Петро Біланюк, а п-ні О. Соневицька розказала про образотворчих мистців округи (М. Анастазієвського, Р. Василишина, Я. Гніздовського, Д. Горняткевича, Ірину Носик,, М. Стиранку, О. Танасевича) та мистців - співаків (К. Чічку - Андрієнко, Ів. Синеньку-Іваницьку, М. Скалу-Старицького, Осипа Гошуляка, Роксоляну Росляк), демонструючи їх спів, відтворений на пластинках.

І. Б.

● Конґресмен республіканець з Каліфорнії Крейґ Госмер просив президента Кеннеді, щоб негайно повідомив громадянство, коли б СССР не дотримав атомового договору з Англією та ЗДА.

Загальні Збори Відділу ОбВУА у Філядельфії

15 вересня відбулися Загальні Збори Фільдельфійського Відділу ОбВУА в домі Укр. Амер. Горожан при Френклін вул. при імпозантній кількості членнів.

Після відкриття Зборів побрат. М. Алексевичем, головою уступаючої Управи, о. І. Лебедович провів молитву, після якої відбулася декорація Воєнним Хрестом 9 членів нашого Відділу. Д-р М. Рибак, голова Краєвої Ради Воєнного Хреста, з'ясував ролю цього Хреста та подав до відома приявних, кому і якою дорогою цей Воєнний Хрест призначується. Хрести одержали: вдова по бл. п. сотн. Л. Огоновському (як регалію), пор. інж. Іван Остап'як, пор. інж. Іван Левицький, пор. суддя Володимир Луцишин, хор. інж. Степан Кульчицький, хор. Іван Домбчевський, булавний Теодор Федусь, стр. Іван Пришляк та військ. урядовець Іван Струк.

Декорації доконав кол. начальний капелян Укр. Гал. Армії о. сотн. Іван Лебедович.

Опісля вибрано президію Зборів в особах: Побр. І. Поритко, предсідник та побр. Волод. Мацьків, секретар. До почесної президії попрошено о. сотн. І. Лебедовича, д-ра М. Рибака, інж. М. Каплистого та д-ра В. Ґалана. Вибрано також Комісію - Матку.

Згідно з програмою, звітували голова, містоголова, секретар, скарбник, культ - осв. референт, організаційний референт, референт суспільної опіки та голова Ревізійної Комісії.

Звіти виказали, що Відділ, члени якого находяться в пересічному віці 65 - 70 літ, виказав велику живучість і його діяльність ні трохи не слабне. Управа відбувала точно щомісячні засідання та влаштовувала ширші сходини для всіх членів. З членством вдержує близькі зв'язки при допомозі друкованих обіжників, яких в звітному році видано п'ять, та комунікатів в пресі. Відділ влаштував власним заходом Листопадову Академію та Зеленосвяточний обхід на цвинтарі, брав участь в богослужбах, імпрезах та обходах, які влаштовували інші організації. Проведено Листопадову збірку на терені Філядельфії, яка принесла 1185. 35 дол. та влаштовано стрілецькі курси. Висилано своїх представників на Панахиди та похорони своїх членів, замовлювано клепсидри та фондувано квіти. Ще не зреалізовано своєї постанови про закуп дому українського комбатанта, але цієї думки не залишається і старається її зреалізувати.

Дискусія була речева і не довга. Запропоновано конечність відзначити роковини полк. Коновальця, дискутовано, чи давати квіти на домовини покійних членів, чи радше підпомагати різні нац. фонди. Підкреслено важливість вдержування контакту ОбВУА з молоддю та висказано подяку за влаштування курсів стріляння для нашої молоді. Говорено про конечність піддержування єдиного в світі українського комбатанського часопису „Вісті Комбатанта" та придбання дому комбатанта. Висунено також пропозицію подякувати українським лікарям, які погодили безкоштовно лікувати незаможних ветеранів.

Після дискусії, Комісія - Матка висунула свої пропозиції, що до нової управи. З огляду на те, що не було інших пропозицій, Загальні Збори одноголосно її прийняли. До нової Управи увійшли: побр. М. Алексевич, як голова та побр. І. Даньківський, М. Савич, В. Мацьків, О. Лис, І. Остапак, І. Рубель, А. Маланяк, Р. Беднарський, Е. Остапович, І. Левицький, І. Мельник, Дідківський, та Трицецький, як члени управи. До Контр. Комісії увійшли: побр. М. Каплистий, Прасіцький і Дем'янчук. До тов, суду: д-р Рибак, радн. В. Луцишин, та Маруненко. Жіноча секція відбуває свої Загальні Збори окремо.

В. М.

Успіх правника — А. Мельника

Антін Мельник

В Королівській Податковій Комісії в Оттаві, завданням якої є провірити дотеперішню систему оподаткування в Канаді, зачав працювати наш молодий правник Антін Мельник.

Він є сином Володимира і Юстини Мельників, які приїхали до Едмонтону по другій світовій війні. Молодий Антось вже в гай скулі зачав вибиватися своїми здібностями в науці та в студентському житті, беручи участь в різних студентських гуртках. Він був президентом і віце-президентом дебатного і ОН — клюбів, брав участь в різних спортових змаганнях, защо одержав нагороду атлетів, виграв першенство в шахах для своєї школи в р. 1956 - 57, був членом Королівської Астрономічної Спільноти в Канаді (перед його домом стояв телескоп, який сам собі збудував) і був президентом аматорського радієвого клюбу на університеті. Мав свою аматорську радіостанцію в пивниці. Закінчив курс цивільної оборони зі ступнем провідника.

Одержуючи в часі студій різні високі стипендії і нагороди, покінчив він в р. 1962 з дуже добрим поступом правничі студії в Альбертійському університеті і був декорований срібною медалею. Він є першим студентом правничих наук в Альберті, що отримав стипендію фундації Форда в висоті 3.750 дол. на поградуаційні студії в Гарвардському університеті, та там покінчив їх 13 червня 1963 р. і дістав ступінь магістра права. Зараз таки покликано його до зґаданої на початку Комісії. В квітні ц. р. Альбертійський університет іменував його як визначного градуанта представником Альберти під час 100-літнього святкування Бостонської Колеґії.

По укінченні праці в згаданій вище Комісії він має намір продовжувати свої студії та спеціялізуватися в міжнародному праві.

Антін Мельник (йому 22 р. життя) цікавиться українським студентським (належить до „Обнови") і громадським життям, є членом Українського Народного Союзу і має намір цього року студіювати українську і французьку мови на університеті в Оттаві.

С. Я.

● Альжирський уряд знаціоналізував найбільший французький щоденник в Альжирі „Ля Депеш Л'Альжері", що мав 80.000 накладу і був одиноким недефіцитовим часописом в Альжирі. 30 поліціянтів ввійшли до видавництва і казали 200 співробітникам і складачам покинути будинок впродовж 10 хвилин. Зараз після того приїхали туди новообраний президент Альжиру Бен Белла із своїми прибічниками. Газету мають відкрити з новим складом редакції, що його призначить уряд. Також всі інші газети в Альжирі мають перейти на державну власність.

Студентська Громада при Колорадському університеті

Першим виявом діяльности новозаснованої Української Студентської Громади при Колорадському університеті була виставка українських експонатів в головній бібліотеці, яка тривала від 1-го червня до 15-го липня ц. р. Дві великі шафи експонатів притягали увагу всіх відвідувачів бібліотеки своєю різнобарвністю і красою, за що Громада хоче висловити свою подяку аранжерові виставки, голові УКК в Денвері панові Р. Кузьмичеві і паням Кузьмич, Левченко, Прокоп, Кротюк і Фіґлюс, які позичили на час виставки вишивки, писанки, порцелянові вироби і гуцульську різьбу.

В додатку до експонатів народного українського мистецтва, виставлено книжки з українською тематикою, українською і англійською мовами.

Відвідувачі виставки, американські студенти і професори, мали змогу довідатися дещо про Україну з англійської брошурки, виданої Українським Конґресовим Комітетом в Америці. Понад 1200 цих брошурок розібрано впродовж виставки.

На загал виставка повністю оправдала існування Студентської Громади і поширила відомості про Україну на терені мало до тепер відомім.

М. Ц.

● Західня Німеччина, Італія, Греція і Туреччина погодились бути з ЗДА учасниками міжнародної надводної фльоти з атомовими ракетами. Британія ще вагається. Ця фльота має мати мішані різнонаціональні залоги й підлягати командуванню НАТО.

Ширша нарада УККА в Дітройті

7-го вересня ц. р. о годині 6 вечора, в залі Українсько-Американської Ліґи, Метрополітальний Відділ УККА відбув ширшу нараду, головною точкою якої була справа відзначення 30-ліття голоду в Україні і вибору для тієї цілі ділового Комітету.

Нараду відкрив і нею проводив при участі 33-ох активних делеґатів місцевих організацій — голова М. Бажанський, секретарювали Фр. Липецький і В. Білянський.

Журба за відповідну підготовку і гідне відзначення річниці ганебного московського злочину над українським народом виявилися у майже двогодинній дискусії, що мала речевий та конструктивний характер. В дискусії забирали голос всі делеґати і в її вигляді узгіднено і винесено кілька дезидератів, а саме:

1. Відзначення повинно мати політичний характер з двома доповідями українською і англійською мовами;

2. Представників американського політичного життя треба заздалегідь попередити, щоб оскільки забиратимуть голос, говорили не про вибори чи льокальні справи, а на тему зв'язану з голодом.

3. Розреклямувати відзначення в пресі і радіо та при помочі летючок;

4. Частиною коштів обтяжити місцеві організації — по 10 долярів від кожної організації;

5. Відзначення повинно відбутися при кінці листопада або на початку грудня ц. р.

Дискусію закінчено вибором ділового комітету, в склад якого ввійшли: ред. М. Бажанський — голова, М. Климишин — заступник голови, В. Білинський — секретар, та члени: Анастазія Волкер, ген. М. Крат, Емілія Запорожець, М. Віхорик, В. Шкудор, Л. Татух, П. Трепет, В. Папіж, П. Сотник і С. Федорівський.

Короткий звіт з діяльности Управи М. В. УККА здав голова, М. Бажанський.

Про значення нашої участи в „Інтернаціональному Селі" в Дітройті говорила Е. Запорожець.

Зі звіту В. Шкудора приявні довідалися, що Дітройт досі зібрав на пам'ятник Тарасові Шевченкові понад 20.000 долярів.

Франц Липецький

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВІІ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч. 21

А. Чопик, Бостон від Відд. 307, 238, 374	$ 30.00	І. Шкіцький, Ст. Кетеринс	2.00
М. Малевич, Пітсбурґ	20.00	В. Воркевич, Тіммінс	2.00
Д. Шоецький, Балтімор	10.00	Ф. Петрик, Едґелі	2.00
М. Косович, Ню Гейвен	10.00	М. Стецура, Джерзі Сіті	2.00
Н. Крчек, Маямі	8.00	М. Малиніевський, Рочестер	2.00
Д-р. Кострубяк, Балтімор	7.00	Б. Стефанович, Нюарк	1.95
К. Захарійчук, Олифонт	5.00	І. Левкович	1.50
Д-р. Чвартацький, Йонкерс	5.00	К. Гула, Річфільд	1.20
М. Чемний, Дітройт	5.00	Т. Присташ, Б. Брук	1.00
М. Бубна, Сант Катерин	5.00	М. Хомін, Флінт	1.00
Г. Сеночко, Вінфільд	5.00	Е. Костик, Сиракюз	1.00
О. Іванюк, Ютика	5.00	Г. Тимчій, Бріджпорт	1.00
Від. 320 УНС, Балтімор	5.00	С. Кухлавич, Трентон	1.00
І. Матейчук, Гаманд	4.00	Х. Ґеба, Станлетон	1.00
С. Блаховський, Честер	3.00	З. Круцько, Віппінег	1.00
А. Яріш, Рочестер	3.00	А. Масний, Ангерстбурґ	1.00
Т. Ільницький, Амблер	3.00	М. Кобрин, Річмонд Гілс	1.00
В. Комар, Л. Ай.	3.00	А. Микитчук, Гамільтон	1.00
С. Герман, Грастенбері	3.00	Г. Ганич, Філя.	1.00
Е.Омельченко, Гринзбі	3.00	М. Попіль, Шікаґо	1.00
М. Гавриляк, Рочестер	3.00	В. Верига, Торонто	1.00
В. Химера, Нюарк	3.00	П. Каденко, Стіхтон	1.00
Г. Доскоч, Торонто	3.00	М. Турчин, Вілкс Бері	1.00
В. Зайко, Гамонд	2.00	А. Гнатів, Міннеаполіс	1.00
О. Комариницький, Рочестер	2.00	В. Левицький, Нюарк	1.00
І. Пітушевський, Гардфорд	2.00	Г. А. Сластіон, Денвер	1.00
К. Гунька, Рочестер	2.00	А. Мотиль, Ню Йорк	2.00
Т. Крупа, Трентон	2.00	Л. Гречаник, Ренселер	1.00
С. Парніцький, Байон	2.00	Й. Тарнавський, Пітсфілд	1.00
А. Картишк, Бронкс	2.00	С. Костер, Пір Рівер	1.00
А. Гудзовський, Ельмгурст	2.00	Т. Гасюк, Н. Гартфорд	1.00
Г. Шевчук	2.00	Е. Чарка, Ню Йорк	1.00
В. Палидвор, Ню Йорк	2.00	Б. Шарко, Мюнхен	1.00
Л. Ломиш, Дункірк	2.00	Л. Галянсенко, Дітройт	1.00
М. Данилюк, Маттапан	2.00	М. Подґурська, Дітройт	1.00
о. Т. Дурбак, Акрон	2.00	А. Харамбура, Рочестер	1.00
П. Кисіль, Рокбери	2.00	Й. Суряк, Торонто	1.00
П. Сагайдачний, Гіксвіл	2.00	С. Сильвеструк, Дітройт	1.00
Н. М. Палій, Белойт	2.00	Є. Демидчук, Садбурі	1.00
Б. Ганула, Бостон	2.00	Х. Данилишин, Рочестер	1.00
Д-р Карпович, Невapк	2.00	М. Палко, Філядельфія	1.00
В. Логуш, Ст. Люіс	2.00	П. Гула, Шікаґо	1.00
П. Саламаха, Пеорія	2.00	М. Косарчин, Шікаґо	1.00
Г. Тинус, Емха	2.00	С. Войнак, Олифант	1.00
П. Бровицький, Гартфорд	2.00	А. Стельмах, Сакраменто	1.00
І. Герелюк, Монтреаль	2.00	І. Дорота, Гарфілд	1.00
В. Зубач, Честер	2.00	П. Боднаренко, Елизабет	1.00
		А. Сисак, Бетлегем	1.00

КОНТАКТНИЙ КОМІТЕТ
АБСОЛЬВЕНТІВ І СТУДЕНТІВ УГА-УТГІ
ділиться сумною вісткою,
що 13 вересня 1963 р. в Racine, Wisconsin, помер
абсольвент Подєбрадської Академії

ІНЖЕНЕР-АГРОНОМ
ФЕДІР СКРИПНИЧЕНКО
народжений 6 червня 1895 року
в с. Кодимохи на Катеринославщині.
Родині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

ЦЬОГО ТИЖНЯ КОНҐРЕС РІШАТИМЕ СПРАВУ ПОДАТКІВ І АТОМОВОГО ДОГОВОРУ

Вашинґтон. — В цьому тижні вирішуватимуть три важливі законопроєкти, до яких уряд президента Кеннеді прикладає дуже велику вагу: ратифікацію атомового договору про обмеження пробних вибухів, про зменшення прибуткових податків та проєкт про охорону громадянських прав. Сенат в понеділок 23-го вересня голосуватиме в справі різних поправок до законопроєкту про ратифікацію атомового договору, бо республіканці зголосили деякі застереження. У вівторок перед полуднем Сенат має голосувати в справі ратифікації, яка є запевнена, бо вже є 81 сенатор, який буде голосувати за ратифікацію, проти висловилися 16, а 3 є ще нерішені. До затвердження ратифікації треба більшости двох третіх голосів, ца значить 67-ох сенорів. У вівторок 24-го вересня Палата Репрезентантів почне дебати над законопроєктом про зменшення податків. В середу або четвер має прийти до голосування над республіканським проєктом узалежнити зменшення податків від того, що уряд зобов'яжеться не збільшувати бюджету у фін. 1964-му році понад 97 більйонів долярів, а у фінансовому році 1965 — понад 98 більйонів. Палатна Правнича Підком. мала почати дискусію над законопроєктом про охорону громадянських прав. Передбачається велика боротьба, бо південні демократи гостро виступають проти проєкту уряду зліквідувати сеґреґацію в ґотелях, ресторанах, спортових площах та інших публічних приміщеннях. Рішення Конґресу в цьому тижні можуть мати вплив на вислід президентських і конґресових виборів в 1964-му році, коли обидві партії покликуватимуться на те, що зробив Конґрес із демократичною більшістю під час першої каденції демократичного Президента. В Білому Домі не приховуть важливости, з якою слідкується за вислідом голосування у справі зменшення податків. Вислід голосування виявить, чи Президент зуміє переконати Конґрес в тому, що треба зменшувати податки навіть під час федеральних дефіцитів. Голосування в Палаті Репрезентантів виявить, яке становище займають до уряду південні демократи, і це дасть змогу передбачати, як вони будуть голосувати в інших справах. Південні демократи в Палаті Репрезентантів разом із республіканцями, які в в справі податків мають солідарно виступати, можуть бути великою небезпекою для урядового проєкту. Треба згадати, що численні республіканські бизнесмени є за те, щоб зменшити податки, бо це може дійсно скріпити економіку та в загальному наслідку спричинити зменшення числа безробітних. Найбільші трудноці стоять перед законопроєктом про охорону громадянських прав, який знаходиться ще в Палатній Правничій Підкомісії, але панує надія, що той законопроєкт підтримають північні демократи і велика більшість республіканців.

Папа Павло VI заповідає децентралізацію влади в Католицькій Церкві

Рим. — Папа Павло VI виголосив в минулу суботу 21 вересня ц. р. промову до кількохсот найвищих духовників з Ватикану, — керівників і членів 12-х конґреґацій 3-ох трибуналів і 5-ох урядів, що разом становлять Курію Католицької Церкви. Папа прихильно висловився в цій промові про критичні голоси всередині Католицької Церкви про її дотеперішню строго централізовану систему керівництва і ствердив, що надалі Папа радий користуватися більшою співпрацею єпископів, особливо тих, які мають власні епархії. Цю заяву вважають за історичний переломовий акт, який може стати початком до такої перебудови внутрішньої системи правління в Католицькій Церкві, що буде практично підготована ревізія доґми про непомильність Папи, що становить найбільшу перешкоду для замирення з іншими християнськими Церквами. Папа не виявив докладніше, як мала б виглядати у майбутньому його співпраця з єпископами з поширенням їхніх прав, привілеїв і обов'язків, але він дав виразну вказівку, щоб по лінії такої реформи пішов Вселенський Собор, який відновлює свої наради 29 вересня ц. р., та якого першим ділом буде вирішити справу декрету „Про Церкву".

Голова шефів штабів і секретар оборони перевірять ситуацію у Південному В'єтнамі

Вашинґтон. — През. Кеннеді рішив під кінець минулого тижня вислати до Південного В'єтнаму голову шефів об'єднаних штабів генерала Максвелла Тейлора і секретаря оборони Роберта МекНамари для перевірки тамошньої ситуації. Ніби говориться, що це суто-військова місія, а не політична, але вже після своєї попередньої подорожі до Південного В'єтнаму ген. Тейлор заявив, що проблема війни проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі однаково політична й екомічна, як господарська. Разом із названими двома високими цивільним і військовим лідером виїдуть до Південного В'єтнаму асистент секретаря оборони для публічних справ Артур Сильвестер і заступник асистента секретаря оборони Вільям Банді. Всі вони будуть у Південному В'єтнамі нараджуватись з тамошнім амбасадором ЗДА Генрі Кеботом Ладжом і головним комадантом американських військ ген. Полем Д. Гаркінсом. Причина висилання цієї місії — значне погіршення однаково внутрішньо - політичної, як військової ситуації в Південному В'єтнамі. За найпершими коментарями американської преси, від висліду цієї місії залежатиме дальше відношення Америки до режиму Нґо Дінг Дісма і дальшої війни проти комуністів у Південному В'єтнамі.

Рокефеллер твердить, що Кеннеді не дотримав обіцянок, даних Вест Вірджінії

Гантінґтон, Вест Вірджінія. — Нюйоркський губернатор при кінці тижня виступав кілька разів між республіканцями цього стейту та закидав теперішньому Президентові, що він не дотримав тих п'ятьох обіцянок, які в 1960-му році давав мешканцям того стейту, здійснивши тільки одну обіцянку Ф. Д. Рузвелтові молодшому, який за нього вів виборчу кампанію у Вест Вірджінії в 1960-му році, за що дістав урядове становище заступника секретаря торгівлі. Рокефеллер пригавав ті обіцянки Кеннеді з 1960-го року — федеральну допомогу В. Вірджінії, дати працю вуглекопам, збільшити оборонні замовлення в тому стейті та інші, і сказав, що ніщо з тих обіцянок не здійснилося. Рокефеллер виснив, що він зробив би для покращання економіки в тому стейті (будова автострад, розбудова туристичного промислу, допомога фармерам, упромисловлення стейту з допомогою федеральних фондів). Під час їзди Рокефеллера вулицями 85,000 міста Гантінґтону не було ентузіястичного прийняття нюйоркського губернатора та його дружини. Те саме було і під час візити залізничих працівників. Але під час полуденку, що його влаштували 400 республіканських жінок, і на прийнятті 500 республіканців, які платили по дол. 50 за квиток, було тепле прийняття Рокефеллера та його дружини. Деякі мешканці В. Вірджінії заявили, по промові Рокефеллера, що уряд президента Кеннеді вже здійснює майже те все, що проєктує нюйоркський губернатор.

„Тризуб" і „Чорноморська Січ" здобули нові перемоги

„Тризуб" Філядельфія переміг минулої неділі, 22 вересня Мадярський С. К. з Ню Бронсвіку вислідом 5:2 у відплатних мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи. Мадяри виступили до цієї зустрічі у Філядельфії у скріпленому складі і виграна „Тризуба" була вислідом дуже доброї гри цілої дружини. Вислід півгри був 2:1 в користь „Тризуба", а в 55-ій хвил. мадяри навіть були вирівняли. Воротами для „Тризуба" поділилися всі змагуни нападу: Яковина, Манджіні, Чижович, Ферейра і Ноґа. Єі змагання були передавані на телевізії. Після двох гор „Тризуб" веде в показнику А. Ф. Ліґи з точками 4:0 та відношенням воріт 10:3.

„Чорноморська Січ" виграла минулонедільні змагання з місцевим противником в Нюарку, „Польськими Соколами" вислідом 2:1. Цю перемогу осягнула дружина січовиків у мистецьких змаганнях Американської Футбольної Ліґи після завзятої гри і її треба вважати цінним успіхом українців. Ворота для „Січі" стрілили: Савицький і Соварин з карного. „Чорноморська Січ" відбула досі дві гри і має на рахунку першостей 4:0 точок та 3:1 воріт.

Уск Ню Йорк закінчив нерішеною 1:1 свої мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу з одинадцяткою Гобокен Ф. К. Ці минулонедільні змагання на григрищі Українського Спортового Майдану проходили під знаком переваги УСК-у, якої не зумів використати циферно непродуктивний цим разом напад УСК-у. Ворота до УСК-у впали прямо з наріжняка, а вирівняння здобув Рада.

„Союзівка", на якій почався недавно осінній спортовий сезон різних змагань, буде місцем у наступних тижнях двох дальших спортових імпрез. В суботу і неділю, 28 і 29 вересня, відбудуться на „Союзівці" відбиванкові змагання чоловіків та жінок за Чаші „Союзівки", а в суботу і неділю, 5 і 6 жовтня, тенісові змагання в подвійній грі, як теж змагання в стрілянні з лука і кріса, та гри в кічку, все це з нагоди Товариської Зустрічі Карпатського Лещетарського Клюбу з Ню Йорку.

БІБЛІЯ — НАЙБІЛЬШ ПОЧИТНА КНИГА

За статистикою, вміщеною у відділі бібліографії й перекладів, недавно опублікованого каталогу ЮНЕСКО — священна книга Біблії від найдавніших часів, записаних в аналах людського роду, належить до найбільш почитних і популярних книг у світі.

На другому місці по Біблії йдуть писання злощасного „пророка" комунізму Леніна. Комуністи витрачають сотки мільйонів долярів на перевидання і нові переклади цієї червоної блекоти.

В 1961-му році появилося 246 перекладів Біблії, з цього числа також в мало знаних мовах і діялектах. В чотирьох африканських країнах, охоплених „індексом перекладів" ЮНЕСКО, в тому році зроблено лише один-однісінький переклад, і це був переклад св. Біблії. Переклади творів Леніна появилися в 185 виданнях, коштом Москви або інших столиць воюючого комунізму.

Третє місце у світових перекладах займають твори відомого індійського поета й мислителя Рабіндраната Таґора, — сто один переклад, здебільша за фінансовою допомогою ЮНЕСКО, з нагоди століття з дня народження цього велетня індійської літератури. Дальші місця займають переклади таких авторів: Лев Толстой — 115, Вілліям Шекспір — 98, Марк Твейн — 72, Антін Чехов — 66, Оноре де Бальзак — 61, Чарлз Діккенс — 58, Ганс Андерсен — 58, Аристотель — 23 і Еврипід — 19.

У згаданому 1961-му році в більше як п'ятдесятьох перекладах вийшли твори таких модерних письменників: Жоржа Сіменона, відомого французького автора детективних повістей, романістів М. Шолохова, Джана Стайнбека, Ернеста Гемінґвея і Ґрегема Ґріна.

О. Н.

В Америці

● Батько канадійських п'ятернят 59-річний О. Діонн заявив журналістам, які відвідали його з нагоди 38-річчя одруження, що це не є правдою те, що про нього написали його чотири доньки, які ще живуть із п'ятернят. Батько каже, що доньки знеславили своїх батьків, мабуть для того, щоб дістати гонорар за статтю. Доньки писали, що батько був тираном для них під час їхнього дитинства та юнацтва.

● Сенатор республіканець з Арізони Беррі Ґолдвотер, один із тих, що можуть бути кандидатом на президента в 1964-му році, заявив, що він голосуватиме проти ратифікації договору про припинення пробних атомових експлозій, навіть тоді, коли б таке голосування спричинило його „політичну" смерть. Він каже, що підписання такого договору створює ілюзію миру, але не дає справжнього миру. „Тут не йде про мою особисту будучність, але про майбутнє цілої цієї країнни".

ТІТО В БРАЗИЛІЇ

Юґославський президент Броз Тіто (з правого боку) разом з бразилійським президентом Жоао Ґулярто у бразилійській столиці — Бразилії. Проти відвідин Тіта протестували бразилійські католики і праві політичні групи. Під час теперішньої поїздки має відвідати Тіто і З'єдинені Держави Америки, де відбуде зустріч із президентом Кеннеді.

Зі спорту

УКРАЇНСЬКІ ЛЕГКОАТЛЕТИ МІЖ НАЙКРАЩИМИ В ЕВРОПІ

В тому часі, коли українська молодь в Америці і Канаді відстає від спорту, а в складах популярного футболу роїться в українських клюбах від „чужого найманого війська", українські спортовці в поневоленій Україні здобувають в різних ділянках нові рекорди і вибиваються на провідні місця в европейському спорті. На жаль, їхні осяги ідуть на рахунок подвигів Совєтського Союзу, а навіть часто прямо на конто „руских", бо Москва вживає грабіжницьких методів присвоювання собі всього. Вона переселює спортовців з України до московських міст, коли тільки котрий виб'ється на краще місце, та швидко навіть перекручує на московський лад прізвища цих своїх репрезентантів спільного „котьолка матушки Росії". Цим ослаблюють москалі спортові кадри України та всякі хочби дуже обережні натяки на потребу окремих виступів України в міжнародному спорті, як це ще можуть робити народи сателітів.

Вже після перших внутрішних та міжнародних змагань атлетів Европи, де сезон легкоатлетики вповні розгорівся, спортова преса подала на своїх сторінках списки найкращих легкоатлетів Европи з їхніми осягами та оцінкою їх означеною місцем. В більшости вичислених конкуренцій у цих списках провідних европейських спортовців появилися також українські атлети, яких осяги, очевидно, зарахували на конто точкування Совєтського Союзу. Варто однак вибрати з цих списків українських спортовців, щоб мати уяву, наскільки сильними є наші поневолені брати в порівнянні з кращими европейськими спортовцями:

Бондаренко — в бігу 100 м. з часом 10.4 займає 7-ме місце,
Архипчук — в бігу 200 м. з часом 21.2 займає 10-те місце,
Архипчук — в бігу 400 м. з часом 47.5 займає 8-ме місце,
Народицький — в бігу 3,000 м з перешкодами з часом 8.43.8 займає 3-те місце, а в тій же конкуренції Пянич з часом 8.46.7 займає 7-ме місце,
Брумель — в стрибку вгору з осягом 2.18 м. займає 1-ше місце,
Хмарський — в стрибку вгору з осягом 2.08 м займає 10-те місце,
Боровський — в стрибку вдовжінь з осягом 7.81 м займає 3-те місце,
Лазаренко — в трискоку з осягом 16.29 м займає 4-те місце,
Кравченко — в трискоку з з осягом 16.13 м займає 7-ме місце,
Руденко — в меті молотом з осягом 64.35 м займає 9-те місце,

Крім поданих тут українців в складі найкращих европейських атлетів подано ще 40 інших репрезентантів Совєтського Союзу різних національностей. Можливо, що і між цими 40 атлетами є ще українці з перекрученними на московський лад прізвищами. Разом всі совєтські спортовці здобули в точкуванні найкращих в Европі 279 точок і перше місце для своєї тюрми народів. Друге місце в Европі мають атлети Польщі з 185.5 точками, опісля Західня Німеччина — 97 точок, Східня Німеччина — 93 точки і інші.

В показнику найкращих легкоатлетів — жінок находяться ось такі українки:
Сухановська — в бігу 400 м з осягом 56.2 займає 5-те місце,
Карпюк — в плаванні 80 м з осягом 1,11.0 займає 8-ме місце,
Костенко — в стрибку вгору з осягом 1.70 м займає 4-те місце.

Ом. Твардовський

НОВИЙ РЕКОРД СВІТУ В СТРИБКУ З ЖЕРДКОЮ

На легкоатлетичних змаганнях „Золотого побережжя Флориди", влаштовуваних 24 серпня в Маямі Союзом Атлетів Аматорів, молодий багатонадійний атлет Джан Пеннел осягнув в стрибку з жердкою висоту, про яку, здавалось можна було тільки мріяти. Він подолав висоту 7 стіп і 3/4 цаля, тобто перший раз в історії стрибку з жердкою досягнув 7 стіп. Цей молодий мистець пробував на цих самих змаганнях перестрибнути висоту 7 стіп і 4 цалів, але всі три спроби були безуспішні. Коли взяти під увагу, що Джан Пеннел, студент Стейтового Каледжу Північно-Східної Луїзіяни, щойно почав вибиватися у стрибку і має нагоду дальше над собою попрацювати, можна сподіватися, що і подолана ним висота не буде його останнім рекордом.

● Савді — арабський король Савд вернувся до своєї столиці Ріядах в Савді Арабії після 4-місячного лікування в Австрії, Швайцарії і Франції на серцеву і шлункову недуги.

АМЕРИКАНСЬКІ ПЛИВАКИ ПЕРЕМОГЛИ ЯПОНЦІВ

В турне по різних країнах світу дружина американських пливаків зустрінулася теж зі сильними змагунами Японії в місті Окаяма. В змаганнях, які відбулися 28 серпня у восьми конкуренціях, американці здобули шість перших місць. Це можна вважати значним успіхом американців, бо пливаки Японії числяться одними із найкращих у світі і були роки, в яких японці в багатьох пливацьких конкуренціях домінували.

НОВИЙ ТРЕНЕР ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОГО „ТРИЗУБА"

Після відходу Святослава Глісовича з „Тризуба" його місце як тренера репрезентативної одинадцятки футболу та молодших дружин перебрав Волтер Бар, бувший відомий професійний футболіст та репрезентант ЗДА у цьому спорті на олімпійських та міжнародних змаганнях за чашу мистця світу в роках 1948 і 1950. Після успішної футбольної карєри як змагун від 1945 до пятдесятих років, Волтер Бар став футбольним тренером і в дану пору опікується теж дружиною футболу середньої школи Френкфорд Гай.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертні згадки

ТЕКЛЯ ЧУБАТА, членкиня 220 Відділу Б-ва св. Петра і Павла в Шикаґо, померла після довгої недуги в дні 28 серпня 1963 р. Похорон відбувся 30 серпня із похоронного заведення. Вічна Їй Пам'ять!
І. Мелнишин, секр.

ПЕТРО СЕМКІВ, член 5 Відд. УНСоюзу в Асторії, Л. Ай. помер 15-го серпня 1963 року на 63-му році життя. Покійний народився в с. Печенія, пов. Перемишлян, Зах. Україна. В смутку залишив дружину Анну і сина Петруся і Тата, 3 братів. Похорон відбувся 19 серпня з кат. церкви В. Ч. Христа на цвинтар St. Raymon, Bronx, N.Y. при участи родини і членів. В. Н. П.
І. С. секр.

ГАЛИНА ГАНОВСЬКА, членкиня Б-ва св. Стефана Відд. 221 УНСоюзу в Шикаґо, померла 7-го серпня 1963 р., на 49-му році життя. Оставила в смутку мужа Івана, 2 синів Ярему і Олега, сестру Олексанру. Покійна родилася в с. Нові Кінчаки, пов. Станиславів, Зах. Україна. Похорон відбувся 10 серпня ц. р. На вічний спочинок похована на цвинтарі св. о. Миколая. Вічна Їй Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

МИХАЙЛО СТИСЛО, член Б-ва св. Ів. Хрестителя, Відд. 138 УНСоюзу в Glastonbury, Conn. Помер 1 серпня 1963 р. проживши 74 роки. До Б-ва і УНСоюзу вступив 10 липня 1927 року. Походив з с. Циків, пов. Перемишль, Зах. Україна. У глибокому смутку оставив дружину Юстину, сина Василя і дві доньки Анну і Стефанію та 7 внуків і сестру Анну. В похороні взяли участь родина, члени Б-ва та багато знайомих. Тлінні останки похоронено на місцевому українському цвинтарі. Вічна Йому Пам'ять.
С. Кунікевич, секр.

ОБУХОВСЬКА КАРОЛИНА, літ 66, членкиня 275 Відділу УНСоюзу, засмотрена Найсвятішими Тайнами, померла по тяжкій недузі, дня 10-го серпня 1963 р. Похорон відбувся у вівторок 13 серпня з Української Кат. Церкви св. Йосафата на цвинтар Успення Преч. Д. Марії в Трентоні. Померша оставила в великому смутку мужа Антона, 3 замужні доньки: Ґеновефу Новатковську, Юлію Максимів, Ольгу Томко, 11 внуків, сестру Марію в Ню Йорку і 2 братів в Польщі. Походила з с. Товстого, пов. Скалат в Україні. Вічна Їй Пам'ять!
В. Юрків, секр.

ТАРЗАН, ч. 511. В джунґлях!

Швидко зогранізували відділ носіїв подарунка, і Тарзан попрощався з шейхом.

І так люди вирушили через рівнину без жадної турботи.

Але напруження збільшувалося, коли вони ввійшли до гарячих тінистих джунґлів... Бо це вже було королівство небезпечного Нґота!